

De accusativus cum infinitivo (a.c.i.)

Latijn wordt vooral gekenmerkt door bepaalde constructies, vaste woordcombinaties. Één van deze constructies is de aci, ofwel de **accusativus cum infinitivo**. De aci bestaat uit een naamwoord in de accusativus en een infinitivus. Is dat speciaal? niet echt. Ook in het Nederlands kennen we de aci wel, maar in heel beperkte mate. Kijk maar eens naar de volgende zin: 'Ik zie **hem komen**. De aci is **hem komen**. In het Nederlands gebruiken we meestal in plaats van een aci een bijzin ingeleid met het voegwoord 'dat': ik zie, **dat hij komt**. Kijk eens naar de volgende zinnen: ik hoor hem zingen; ik zie het schip naderen.

Het probleem is dat de Romeinen die aci heel vaak gebruiken en ook daar waar wij dat niet kunnen en waar wij zo'n 'dat-zin' gebruiken. Zo zegt een Romein bijvoorbeeld niet: het is goed, dat jij komt, maar **het is goed jou te komen**.

Wanneer krijg je nu in het Latijn een aci? De aci komt voor bij een bepaald soort werkwoorden:

1. werkwoorden van **meningsuiting** (declarandi): zeggen, menen, dat ..
2. werkwoorden van **zintuigelijke waarneming** (sentiendi): horen, zien, voelen, dat ..
3. onpersoonlijke werkwoorden (**impersonalia**): het is goed, het past, dat..
4. werkwoorden van **willen** (voluntatis): willen, liever willen, dat ..
5. werkwoorden van **gevoelens** (affectuum): blij, verdrietig zijn, dat...

Je vertaalt een aci door de volgende **drie stappen** uit te voeren:

1. je begint met het voegwoord 'dat',
2. het naamwoord in de acc. wordt onderwerp,
3. de infinitivus wordt persoonsvorm.

Opdracht 1

Vertaal de volgende zinnen eens.

1. Te miserum esse doleo.
2. Tarquinius regem Romae esse audio.
3. Bonum est exercitum fortiter pugnare.
4. Tarquinius optimum regem fuisse puto.
5. Romanos virgines rapuisse dicunt.

Dit is nog makkelijk. Wat is dan het probleem van de aci? Op de eerste plaats moet je er altijd op bedacht zijn (en dat ben je in het begin zeker niet) dat er altijd een aci kan komen, maar er zitten ook wat addertjes onder het gras. Wat zijn die adders?

- a) let op: de **infinitivus praesentis** is altijd gelijktijdig met het werkwoord waarvan het afhangt en de **infinitivus perfecti** is altijd voortijdig;
- a. Te amicum esse **dico** Ik zeg dat jij een vriend **bent**.
 - b. Te amicum esse **dixi**. Ik zei dat jij een vriend **was**.
 - c. Te amicum fuisse **dico**. Ik zeg, dat jij een vriend **was/bent geweest**.
 - d. Te amicum fuisse **dixi**. Ik zei, dat jij een vriend **was geweest**.
- b) **se en suus** (de pronomina reflexiva) hebben in de aci vaak niet de betekenis 'zich', maar 'hij/zij/het en zijn, haar, hun eigen' en slaan terug op het onderwerp van de hoofdzin.

Opdracht 2

Vertaal de volgende zinnen.

ad a)

1. Te miserum esse dolui.
2. Te miserum fuisse doleo.
3. Te miserum fuisse dolui.
4. Tarquinius regem esse audivi.
5. Tarquinius regem fuisse audio.
6. Tarquinius regem fuisse audivi.
7. Bonum est exercitum fortiter pugnasse.
8. Bonum fuit exercitum fortiter pugnare.
9. Bonum fuit exercitum fortiter pugnasse.

Ad b)

10. Tarquinius se regem esse dicit.
11. Tarquinius Tanaquil uxorem suam fuisse dicit.
12. Milites se fortiter pugnasse putabant.
13. Romani se milites Tarquinius, regis sui, esse putaverunt.
14. Marcus dixit Romulum, non Remum (eius fratrem) suum regem esse.